

T.B.M.M.

HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 4171
Tarih : 16.03.2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Derinleşmekte olan ekonomik krizin etkilerinin azaltılmasına yönelik köklü önlemlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Ertuğrul Kürkçü /
İzmir Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Dünya ekonomisi 2008 krizinden bu yana en uzun süreli durgunluğunu yaşamaktadır. Kapitalist merkezlerin, içine girdiği bu “uzun durgunluğu” aşacaklarına yönelik herhangi bir emare de görünmemektedir.

Nitekim Türkiye’nin de üyesi bulunduğu OECD’nin yayımladığı “Küresel Ekonomik Görünüm” başlıklı ara dönem raporuna göre, geçen yıla oranla bu yıl ve gelecek yıl küresel ekonomik büyüme hızının ılımlı bir biçimde artması beklense de, kuruluş ABD başkanı Trump’ın ithalatta uygulamayı planladığı yeni vergiler ve diğer korumacı önlemlerin Dünya ticareti üzerindeki daraltıcı etkisi, Trump sonrası dolardaki yükselişin sürme beklentisi, küresel verimlilik artışının yavaşlaması, küresel ücret artışlarının yavaşlaması ve devasa boyutlara ulaşan borç stokları ve küresel çapta artan politik riskler nedeniyle bir ekonomik toparlanmadan söz edilemeyeceğinin altını çizmektedir.

14 yıllık AKP iktidarı politikalarıyla küresel kapitalizme bütünüyle eklemlenen ve daha bağımlı ve kırılgan bir ekonomi haline gelen Türkiye ekonomisi ise, bu boyutta bir ekonomik krizi göğüslemekten uzak görünmektedir.

OHAL ilanıyla birlikte ekonomideki yapısal sorunlar daha da belirginleşmiş, kriz dinamikleri OHAL uygulamalarının da etkisiyle iyice açığa çıkartılmış, tetiklenmiştir. Cari açık, turizm, bankacılık ve kamu maliyesi alanında var olan sıkıntıların daha da derinleşeceğine ilişkin göstergeler belirginleşmiştir. Öyle ki 2016 yılında ortaya çıkan cari açığın üçte biri kayıt dışı ya da kara para olarak da nitelenen bütçede “net hata ve noksan kalemi” altında görülen para hareketleri ile kapatılmıştır.

OECD’ye göre, bazı yükselen ekonomiler yaşadıkları döviz şokları ve yüksek düzeydeki iç borç stokları nedeniyle daha kırılganlaşmışlardır. Türkiye ise her iki gösterge açısından da en yüksek ikinci riske sahip ülke konumunu sürdürmektedir.

Merrill Lynch’in hesaplamasına göre, Trump yönetiminin yeni ithalat vergisi koyması halinde, doların ilave bir yüzde 10’luk değer kazanmasının sonucunda Türkiye’den çıkacak yabancı sermaye miktarının 10 milyar doları aşacağı tahmin edilmektedir.

Turizm gelirlerinde yüzde 40’lık bir düşüş ve dövizdeki tarihi tırmanış sorunları daha da ağırlaştırdığı gibi, uluslararası kurumlar ekonomik büyümenin bu yıl yüzde 2’nin altında kalacağını ifade etmektedirler. Hızla artan harcamalar ve gelirlerin düşmesi nedeniyle bütçe açığı daha da artacak, AKP Hükümetlerinin övündüğü faiz dışı fazla eksiye dönecektir.

Öte yandan gelir uçurumu daha da artarak en zengin yüzde 20’lik nüfus ile en yoksul yüzde 20’lik nüfus arasındaki fark yüzde 7,4’den yüzde 7,6’ya yükselmiştir. En zengin yüzde 40’lık grup milli gelirin yüzde 68’ine sahip olurken, yüzde 60’lık kesim ise milli gelirin ancak yüzde 32’sine sahip olabilmektedir.

Tüm bu gelişmelere rağmen Saray –AKP Hükümeti, son derece maliyetli ve abartılı alt yapı projeleri ve Kamu Özel Ortaklığı biçimindeki özelleştirmelerle “Şehir Hastaneleri Projesi” üzerinden bir avuç yandaş müteahhit firma ve bankayı zengin edecek, buna karşılık vergi mükelleflerini milyarlarca dolarlık borcun altına sokacak rant projelerini sürdürmektedir. Bu projeleri fonlayabilmek için de 200 milyar dolarlık bir T. Varlık Fonu havuzu kurarak kamu varlıklarını ipotek etmek gayreti içindedir. Bu rant projeleriyle kriz atlatılamayacağı gibi, bu Fon’un kendisi bir yandan bir vurgun alanı, diğer yandan yeni bir finansal kriz tetikleyicisi olacak ve ülke insanının yoksulluğu ve eşitsizlikler daha da artacaktır. Derinleşmekte olan ekonomik krizin bütün toplumu kuşatan ve büyük çoğunluğu ezen etkilerinin azaltılmasına yönelik köklü önlemlerin alınması için meclisin bir araştırma komisyonu kurması elzem hale gelmiştir.

GEREKÇE

Dünya ekonomisi 2008 krizinden bu yana en uzun süreli durgunluğunu yaşamaktadır. Kapitalist merkezlerin, içine girdiği bu “uzun durgunluğu” aşacaklarına yönelik herhangi bir emare de görünmemektedir.

Nitekim Türkiye’nin de üyesi bulunduğu OECD’nin yayımladığı “Küresel Ekonomik Görünüm” başlıklı ara dönem raporuna göre, geçen yıla oranla bu yıl ve gelecek yıl küresel ekonomik büyüme hızının ılımlı bir biçimde artması beklense de, kuruluş ABD başkanı Trump’ın ithalatta uygulamayı planladığı yeni vergiler ve diğer korumacı önlemlerin Dünya ticareti üzerindeki daraltıcı etkisi, Trump sonrası dolardaki yükselişin sürme beklentisi, küresel verimlilik artışının yavaşlaması, küresel ücret artışlarının yavaşlaması ve devasa boyutlara ulaşan borç stokları ve küresel çapta artan politik riskler nedeniyle bir ekonomik toparlanmadan söz edilemeyeceğinin altını çizmektedir.

2016 yılının son çeyreği itibariyle Dünya borç stoku 2017 trilyon dolara, borçların Dünya hasılası içindeki payı ise yüzde 325’e ulaşmıştır. Bu borçların içinde stok olarak 60 trilyon dolara ulaşan devlet borçları ve özel sektör borçları son bir yıldır en hızlı artan borç kalemleridir. Yani özel sektör borçları giderek devlet borcuna dönüşmektedir. Yeni yatırımların çok az yapıldığı, verimlilik artışının çok yavaşladığı, işçi ücretlerinin durağan devam ettiği ve imalat sanayiinde kar oranlarının da yatay seyrettiği yıllarca sürececek bir derin durgunluktan söz edilmektedir.

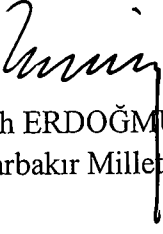
14 yıllık AKP iktidarı politikalarıyla küresel kapitalizme bütünüyle eklemlenen ve daha bağımlı ve kırılgan bir ekonomi haline gelen Türkiye ekonomisi ise, bu boyutta bir ekonomik krizi göğüslemekten uzak görünmektedir.

OHAL ilanıyla birlikte ekonomideki yapısal sorunlar daha da belirginleşmiş, kriz dinamikleri OHAL uygulamalarının da etkisiyle iyice açığa çıkartılmış, tetiklenmiştir. Cari açık, turizm, bankacılık ve kamu maliyesi alanında var olan sıkıntıların daha da derinleşeceğine ilişkin göstergeler belirginleşmiştir. Öyle ki 2016 yılında ortaya çıkan cari açığın üçte biri kayıt dışı ya da kara para olarak da nitelenen bütçede “net hata ve noksan kalemi” altında görülen para hareketleri ile kapatılmıştır.

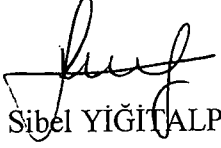
Türkiye’nin dış borç stoku AKP hükümetinin ilk yıllarında Milli Gelirin % 35’i kadar iken 2016’nın ilk çeyreğinde % 52’sine ulaşmıştır. Özel sektöre ait dış borç toplamı 316 milyar dolara ulaşarak döviz rezervlerinin iki katına çıkmıştır.. Yine aynı dönemde özel sektörün dış borç stoku milli gelirin %14’ünden %77 sine çıkarak 5 kat artmış, döviz açığı pozisyonu 200 milyar doları bulmuştur. TL karşısında 3,93 gibi bir zirveyi de gören doların kurunun durdurulamayan yükselişi dış borçlarını çevirmekte zorlanan irili ufaklı firmaların batmasına neden olmaktadır. Nitekim 2016 Temmuz itibariyle faaliyet gösteren firma sayısı 40.000 azalmıştır.

OECD’ye göre, bazı yükselen ekonomiler yaşadıkları döviz şokları ve yüksek düzeydeki iç borç stokları nedeniyle daha kırılganlaşmışlar, Türkiye ise her iki gösterge açısından da en yüksek ikinci riske sahip ülke konumunu sürdürmektedir.

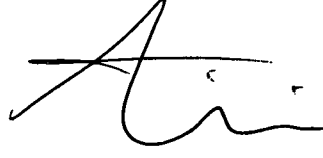
Merrill Liynch’in hesaplamasına göre, Trump yönetiminin yeni ithalat vergisi koyması halinde, doların ilave bir yüzde 10’luk değer kazanmasının sonucunda Türkiye’den çıkacak yabancı sermaye miktarının 10 milyar doları aşacağı tahmin edilmektedir.

Nimetullah ERDOĞMUŞ
HDP Diyarbakır Milletvekili

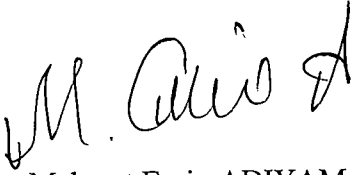
Sibel YİĞİTALP
HDP Diyarbakır Milletvekili

Ziya PİR
HDP Diyarbakır Milletvekili

Mahmut TOGRUL
HDP Gaziantep Milletvekili

Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili

Celal DOĞAN
HDP İstanbul Milletvekili

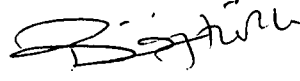
Erdal ATAŞ
HDP İstanbul Milletvekili

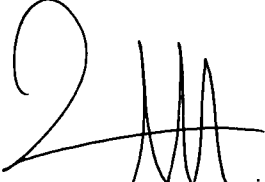
Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili

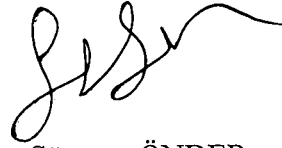
Behçet YILDIRIM
HDP Adıyaman Milletvekili

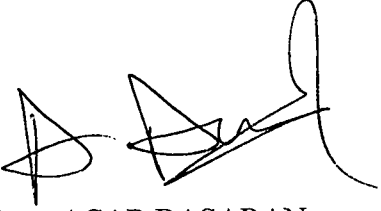
Berdan ÖZTÜRK
HDP Ağrı Milletvekili

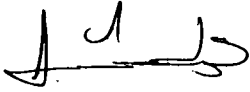
Dirayet TAŞDEMİR
HDP Ağrı Milletvekili

Sırrı Süreyya ÖNDER
HDP Ankara Milletvekili

Ayşe ACAR BAŞARAN
HDP Batman Milletvekili

Saadet BECEREKLİ
HDP Batman Milletvekili

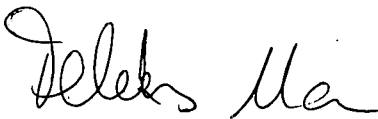
Hıyar ÖZSOY
HDP Bingöl Milletvekili

Mizgin IRGAT
HDP Bitlis Milletvekili

Altan TAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

Feleknas UCA
HDP Diyarbakır Milletvekili

İmam TAŞÇIER
HDP Diyarbakır Milletvekili